

**Vänsterpartiet Umeås
kommunpolitiska
handlingsprogram
2018-2022**

Innehåll

1. Ett Umeå för alla - inte bara för de rikaste	4
2. En välfärd att lita på	5
2.1 Solidaritet framför marknadens girighet.....	5
2.2 Sociala investeringar ger de stora samhällsvinsterna	5
2.3 Vår välfärd är inte till salu	5
2.4 En värdig vardag för alla	6
2.5 Individ- och familjeomsorg	7
2.6 Ett normkritiskt perspektiv inom välfärden	7
2.7 Stoppa mäns våld mot kvinnor	8
2.8 Ett varmt flyktingvälkomnande	9
2.9 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för	9
3. En likvärdig och jämlik skola för alla barn.....	11
3.1 En skola för alla	11
3.2 Hög personaltäthet med utbildad personal	11
3.3 Mindre grupper i förskolan	11
3.4 Satsa på fritidshemmen.....	12
3.5 En stimulerande undervisning och lärmiljö i grundskolan och gymnasieskolan	12
3.6 Uppvärdera skolan som arbetsplats och miljö	12
3.7 Ett resurscentrum för genus och jämställdhet.....	13
3.8 En musikskola för alla	13
3.9 Satsa på en väl fungerande elevhälsa.....	13
3.10 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för	14
4. En meningsfull fritid	15
4.1 En meningsfull fritid för barn och unga	15
4.2 Tjejers idrottande i fokus	15
4.3 Ett motionsälskande Umeå	15
4.4 Fritid i närområdet	15
4.5 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för	16
5. Satsa på kulturen!	17
5.1 Kultur för alla	17
5.2 Fri kultur	17
5.3 Kommunen ska ta ansvar för kulturlivet	17

5.4 Återuppbygg Apberget!	18
5.5 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för	18
6. Trygga jobb och ett mänskligt arbetsliv	19
6.1 Kommunen som arbetsgivare	19
6.2 Jämställd arbetsmarknad.....	19
6.3 Sex timmars arbetsdag och 3-3-modellen.....	20
6.4 Stopp för otrygga anställningar	20
6.5 Krav vid upphandlingar	20
6.6 Vita jobb	20
6.7 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för	21
7. Ren luft, friskt vatten, grön natur	22
7.1 Klimatkrisen kräver strukturomvandling – inte individuella lösningar.....	22
7.2 Minska biltrafiken.....	22
7.3 Alla ska kunna resa i Umeå	22
7.4 Schyssta villkor för lokaltrafikens anställda.....	23
7.5 Vegetariskt - för djuren, klimatet och hälsan.....	24
7.6 Klimatbudget	24
7.7 Kulturmarker och fågelliv.....	24
7.8 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för	25
8. Rätten till ett eget hem	26
8.1 Vi bygger bort bostadsbristen.....	26
8.2 Hyror, hyresnivåer och underhåll	27
8.3 Höj standarden på studentbostäderna	27
8.4 Förändra bostadskösystemet	27
8.5 Kollektivkontrakt och kollektivhus	27
8.6 En blandad stad.....	28
8.7 En växande stad	28
8.8 Satsa på Ålidhem	29
8.9 Bygg bostäder på Ersboda	29
8.10 Vi utvecklar och bygger ihop Teg	30
8.11 Policy för verksamhetsmark, långsiktig markplanering och översiktsplaner.....	30
8.12 Livskvalitet i närområdet.....	30
8.13 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för	30
9. Avslutning och prioriteringar	32

1. Ett Umeå för alla - inte bara för de rikaste

Det här är Vänsterpartiet Umeås kommunpolitiska handlingsprogram. Här kan du läsa om den politik vi vill genomföra om vi får förtroendet att styra Umeå kommun fram till 2022. Det är en socialistisk och feministisk politik på ekologisk grund.

Vänsterpartiets viktigaste fråga i kommunalvalet 2018 är att vi ska satsa på en välfärd att lita på. Skola, vård och omsorg ska hålla en hög kvalitet för alla, inte bara för de som har råd att betala. Vi vill att alla barn ska få en bra skolgång, och vi vill att alla ska kunna känna sig trygga när de blir äldre eller sjuka. Av den anledningen är det så viktigt att inga skattepengar för vård, skola, förskola och äldreomsorg går till företagsvinster. Vi kommer inte delta i ett styre i Umeå som fortsätter att förnya de kontrakt med privata vinstdrivande välfärdsföretag inom vård och omsorg, som löper ut under mandatperioden. Vår gemensamma välfärd ska drivas med medborgarnas bästa för ögonen och inte för att gynna aktieägare och riskkapitalister.

Vänsterpartiets långsiktiga vision för Umeå är en fördjupad demokrati, ett socialistiskt och jämlikt samhälle på ekologisk grund. Under mandatperioden har det bildats flera grupper i försök att stärka medborgarnas inflytande över sin stad - Folkinitiativet och Förskoleupproret för att nämna två - vilket visar att det finns ett demokratiunderskott i kommunen, där handlingar undanhålls, beslut fattas hastigt bakom stängda dörrar och medborgarnas insyn förhindras.

Vi vill ha ett samhälle där vi och våra grannar har makten över vårt bostadsområde och de arbetande har makten över sin arbetsplats. I vår vision är det Umeåborna som bestämmer om industrijobben ska vara kvar i stan. Vi vill se ett Umeå där män och kvinnors arbete värderas lika, där kvinnor och män har samma möjlighet att påverka samhället och sina egna liv. I vårt samhälle existerar inte längre mäns våld mot kvinnor och barn. Det är ett Umeå utan rasism och diskriminering exempelvis på grund av sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Där vi alla kan andas luften utan att bli sjuka. Vi vill ha ett Umeå som inte släpper ut mer växthusgaser än vad planeten klarar av.

Vänsterpartiet vill ha ett samhälle där alla är jämlika och där rikedomarna fördelas och sköts gemensamt. Det är först i det samhället, där människan har makten över sitt eget arbete och liv, som hon kan vara verkligt fri och nå sin fulla potential. För att kunna bygga det samhället, behöver vi göra det från grunden. Det lyckas vi med genom att arbeta tillsammans i solidaritet, att människor går ihop tillsammans för rättvisa och jämlikhet. Vi vill vara drivande i den kampen.

I kommunvalet den 9 september bidrar varje röst på Vänsterpartiet till en politik för rättvisa och jämställdhet. En röst på Vänsterpartiet är en röst för ett samhälle för alla – inte bara de rikaste!

2. En välfärd att lita på

2.1 Solidaritet framför marknadens girighet

Ett land som byggs med gemensam välfärd, solidaritet och medmänsklighet är starkare än ett land där marknadens girighet får råda. Den tidigare borgerliga regeringen har brutit ner mycket av det som vi tillsammans byggt upp under decennier, och de socialdemokratiska efterträdarna har inte visat tillräckligt intresse för att vända skeppet, snarare har de satt kursen till höger. Resultatet är en allt mer otrygg arbetsmarknad, där de längst ner under däck förväntas arbeta på SMS med sänkta löner, försämrade välfärd, ökade klassklyftor och ett mindre jämställt samhälle.

Vänsterpartiet står för ett alternativ som utmanar den girighet och den uppgivenhet som präglar stora delar av dagens politik. Vår politik utgår från alla människors lika värde och rätt till ett bra liv. Social rättvisa är en av grundbultarna för Vänsterpartiet. Men dagens samhälle är inte rättvist. Klass, kön och etnicitet har stor betydelse för människors ekonomiska och sociala förhållanden, för deras hälsa, liv och framtid. För att bryta ojämlikheten krävs ett aktivt jämställdhetsarbete och en omfördelning från de som har mycket till de som har lite.

2.2 Sociala investeringar ger de stora samhällsvinsterna

Den senaste mandatperiodens socialmoderatiska styre i Umeå har satt utförsäljningar, skrytbyggen och VD-kontakter före sociala investeringar. Med en vänsterpartistisk politik kan kommunen i stället verka för att utjämna skillnader och ge fler möjlighet till ett bra liv.

På vårt initiativ har Umeå kommun tidigare gjort sociala investeringar i särskilda projekt för barn och ungdomar. Hälsa Lärande Trygghet är ett sådant projekt, som har stärkt samarbetet mellan olika kommunala verksamheter som t.ex. skola och socialtjänst. Insatser av förebyggande karaktär, som innebär att rätt stöd ges tidigt till barn och unga, är särskilt prioriterade. Andra projekt har handlat om allt från att skapa en aktiv fritid för nyanlända tjejer till drop-in idrott på kvällar och helger då ungdomarna annars kanske skulle dras mot alkoholmissbruk eller andra former av destruktivt beteende.

2.3 Vår välfärd är inte till salu

På nationell nivå vill Vänsterpartiet lagstifta mot att det plockas ut vinster från vård, skola, förskola och omsorg. Vi anser att resurserna i stället ska gå till mer personal och högre kvalitet. De privata företag som är seriösa och sätter verksamheten främst kan omvandla sig till bolag utan vinstintresse och fortsätta jobba för en bra välfärd. De vars drivkraft är att plocka ut vinster får söka sig någon annanstans. Välfärden ska styras av omtanke om oss som använder den.

Mångfald och variationer av upplägg exempel pedagogik inom verksamheter inom välfärden är för oss något positivt, men den mångfalden ska vara mellan verksamheter som drivs utan vinstintresse. Vår syn är att mycket av den mångfalden kan ske inom den kommunala verksamheten, med vissa andra inslag.

För Vänsterpartiet i Umeå innebär detta att vi vill motverka utförsäljningen av välfärden på de områden där vi har makt att göra det. Dessa områden är äldreomsorgen, handikappomsorgen, flyktingvälkomnande och individ- och familjeomsorg. Där kan verksamheter åter ske i kommunal regi när privata företags kontrakt löper ut. Vänsterpartiet kan varken på nationell eller lokal nivå tänka sig att sitta i ett styre som fortsätter dagens privatiseringspolitik.

Hemtjänst och olika boendeformer ska inte drivas av företag med privata vinstintressen. Privata vinstintressen får aldrig bli viktigare än människors behov. Tidigare års utredningar visar att personalomsättningen är lägre och utbildningsnivån högre i den kommunala hemtjänsten än hos externa privata utförare. För kommunen innebär LOV ökade administrativa kostnader gällande till exempel avtalsfrågor, uppföljning och information. När flera utförare arbetar inom samma område blir det dessutom fler biltransporter, vilket ur miljösynpunkt är förkastligt. En studie gjord av Trafikverket visar att körsträckan i mediantal ökar med 33 procent. Vänsterpartiet anser därför att LOV inte ska tillämpas i Umeå kommun.

2.4 En värdig vardag för alla

Vänsterpartiet anser att stödet till äldre och personer med funktionsnedsättning ska vara lika bra i hela kommunen och alltid ska utformas utifrån de enskilda människornas behov. Vi verkar för ett system där brukaren ska få stor rätt att påverka innehållet i stödet. Vi arbetar för ökad valfrihet och förbättringar genom kompetenshöjning och utveckling av kommunens egna verksamheter.

Fler medarbetare inom äldreomsorgen behövs, men en minst lika viktig framtidsfråga är rätt kompetens. I dag saknar runt 30 procent av dem som arbetar på äldreboenden och inom hemtjänsten i kommunen undersköterskeexamen. Stor brist på undersköterskor råder och enligt beräkningar så kommer en majoritet av personalen att redan inom fem år att vara utbildade. Detta kommer att innebära att ett allt större ansvar och en högre belastning läggs på den utbildade personalen, till exempel vid delegering av läkemedel. Mer behöver göras för yrkets framtida professionalisering och attraktivitet för på sikt kunna trygga kompetensförsörjningen. Idag finns det inga nationella utbildningskrav för dem som arbetar inom äldreomsorgen utan det är upp till varje arbetsgivare att bestämma vad de anser är en lämplig utbildning, vilket inte sällan innebär att krav på utbildning vid rekrytering saknas. Från Vänsterpartiets sida vill vi att kommunen säkrar att äldreomsorgspersonalen har en adekvat utbildning för framtidens viktigaste jobb. Vänsterpartiet arbetar för en utökad möjlighet att läsa upp till undersköterska på arbetstid och att en kraftigt utökad obligatorisk introduktion och basutbildning införs inom äldreomsorgens verksamheter.

Stödet till äldre och personer med funktionsnedsättning handlar mycket om det sociala. Det är den mänskliga närvaron, förståelsen, stödet och samvaron som ger mervärde och livskvalitet. Personalens kompetens, arbetsvillkor och välbefinnande är därför avgörande. En av Vänsterpartiets högst prioriterade frågor är bättre arbetsvillkor för äldreomsorgens personal. Vi vill avsätta extra resurser till äldreomsorgen för att förbättra de delar av arbetsförhållandena, som de anställda upplever som särskilt problematiska, med en tydlig inriktning på att avskaffa delade turer. Detta inte minst för att kommunen ska vara en attraktiv

arbetsgivare både för våra anställda idag men också för en ny generation. Ska fler unga välja att söka sig till omsorgssektorn är det avgörande att arbetsförhållandena förbättras. Samtidigt som de fastanställda inom äldreomsorgen upplever att deras arbetsförhållanden försämras har kommunen stora kostnader för visstidsvikariat. Vänsterpartiets mål är att ställa om resurser från visstidsvikariatkostnader till fast anställd personal med goda arbetsvillkor. Det målet vill vi fortsatt jobba mot under kommande år.

2.5 Individ- och familjeomsorg

På familjecentraler samarbetar olika verksamheter som mödravårdscentralen, barnavårdscentralen, öppen förskola, elevhälsa och socialtjänst. Familjecentraler är en bra samverkansform, som främjar barns och barnfamiljers hälsa och utveckling. Där erbjuds olika utbildningar, t.ex. föräldrakurser, och familjer får på ett tidigt stadium stöd och hjälp men också gemenskap med andra föräldrar. Vi vill se ännu fler familjecentraler i Umeå kommun.

Vänsterpartiet vill se ett förbättrat arbete för barn och ungas välmående. Socialtjänstens resurser i Individ- och familjeomsorgen (IFO) måste stärkas så att socialsekreterare får bättre möjlighet att göra professionella bedömningar. Då kan stödet bli bättre till dem som har de största behoven: barn och familjer som behöver socialt och ekonomiskt stöd, människor som saknar bostad, människor med missbruks- och beroendeproblem, människor med psykisk ohälsa och våldsutsatta kvinnor och barn. Insatser mot alkohol- och drogmissbruk är viktiga inte minst eftersom missbruk och kriminalitet är ofta sammankopplade. Särskild förebyggande och uppsökande verksamheter för barn och unga måste förstärkas kraftigt i Umeå.

Den kommunala budget- och skuldrådgivningen fyller en mycket viktig funktion för utsatta familjer. Som ett led i vårt arbete mot barnfattigdom vill vi att kommunen inrättar en särskild handläggartjänst, som jobbar med budget- och skuldrådgivning för dem som har minderåriga barn. En skuldfälla kan få förödande konsekvenser för hela livssituationen och kraftigt försämra förutsättningarna för föräldraskapet. Denna funktion är en central del i det samordnade stödet till barn och unga.

2.6 Ett normkritiskt perspektiv inom välfärden

Vårt samhälle är byggt med den vite mannen och kärnfamiljen som norm. Förr eller senare möter vi alla olika delar av välfärdssamhällets service. För att kunna möta och se de olikartade människor som nyttjar välfärden behövs ett normkritiskt perspektiv. Ett sådant kan avslöja maktojämlighet som beror på könsidentitet, klasstillhörighet, rasifiering, sexualitet, funktionalitet eller ålder. Samtliga dessa faktorer påverkar och villkorar en individs möjlighet att delta i samhället. Målsättningen måste vara att utmana de privilegier som upprätthåller förtryckande strukturer vilka begränsar normbrytande individers positioner i samhället.

En välfärd för alla på lika villkor kräver att mannen och kärnfamiljen som norm ersätts av ett perspektiv som ser människan. Vänsterpartiet vill därför verka för en barnomsorg, en skola och en socialtjänst med god kunskap om skilda familjeförhållanden och individers olikheter.

Genom att vidga familjebegreppet till att inkludera även ensamstående och samkönade par får alla stöd och ges möjligheter i sitt föräldraskap och i sin familjebildning.

Vänsterpartiet vill att personalen inom vård, skola och omsorg ska ges utbildning för att bättre kunna möta dagens och morgondagens mångfacetterade samhälle. Denna kunskapshöjning måste säkerställas i varje nämnds uppdragsplan. Vänsterpartiet kommer vid framtagandet av uppdragsplan för respektive nämnd att driva att HBTQ-utbildning genomförs inom nämndens tillhörande verksamhet samt att HBTQ-kunskaperna följs upp i uppdragsplanernas resultatmått.

2.7 Stoppa mäns våld mot kvinnor

Under nuvarande mandatperiod har Vänsterpartiet i Umeå varit pådrivande för att kommunen ska anta en handlingsplan mot våld. Vi kommer också fortsättningsvis att bevaka framväxten och tillämpningen av en sådan plan. Några av de punkter som vi är särskilt angelägna om beskriver vi här.

Socialtjänsten har ett lagstadgat ansvar att agera. Men många av de insatser som görs på det här området utförs av Kvinnojouren, Tjejjouren, Centrum mot våld i Umeå och Öppen Gemenskap i Umeå. Vänsterpartiet vill att kommunen satsar mer resurser för att stärka alla dessa viktiga verksamheter. Också med tanke på långsiktighet, effektivitet och trygghet för både anställda och brukare, är det viktigt att kvinno- och tjejjouren får ett kontinuerligt ekonomiskt stöd som årligen indexuppräknas. Ett stort problem för både Kvinnojouren och Centrum mot våld är platsbrist. Vänsterpartiet anser att Umeå kommun bör tillhandahålla bättre lokaler för dessa verksamheter och dessutom fler bostäder för våldsutsatta kvinnor och barn.

Det är viktigt att tidigt stärka tjejer och deras självkänsla och ge dem verktyg för att kunna hantera obekväma situationer och stå på sig. Det är också viktigt att alla redan i ung ålder få utrymme att diskutera könsroller och jämställdhet. Vi vill därför att alla tjejer i årskurs 8 eller 9 ska erbjudas att gå kurser i feministiskt självförsvar och att alla killar som är deras klasskamrater får möjligheter att diskutera maskulinitet och machokultur.

Olika former av förebyggande arbete har stor betydelse. Skolan, idrottsrörelsen och många fler kan bidra till att pojkar och män ifrågasätter rådande maskulinitetsnormer. Vänsterpartiet anser att det också måste finnas offentligt organiserade behandlingsalternativ för de män som söker hjälp för att hantera sin aggressivitet. Får mannen inte hjälp att förändra sådana beteenden är risken stor för att ytterligare kvinnor och barn drabbas. Därför är det viktigt att det finns tillräckliga resurser även på Mansmottagningen.

Vänsterpartiet kommer också fortsatt att bevaka Centrum mot våld. De enheter som ingår där med Barnahus, Kvinnofridsmottagning och Mansmottagning måste utvecklas i samverkan med Landstinget så att allt könsrelaterat våld ingår, oavsett om våldet utövats inom en nära relation eller av en främling och också om våldet utövats i en samkönad relation liksom att kompetent stöd och hjälp ska erbjudas även till dem som varit eller är involverade i prostitution.

2.8 Ett varmt flyktingvälkomnande

Vänsterpartiet vill att alla kommuninvånare ska bli väl bemötta oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Vi arbetar för att kommunen ska gå bort från tankesättet om flyktingmottagande och istället arbeta med integrationssamordning och välkomnande. Det är viktigt att vi som redan bor i Umeå kommun får större kunskap om och förståelse för flyktingarnas bakgrund, situation och upplevelser.

Som led i ett kontinuerligt arbete mot rasism och för integration anser Vänsterpartiet att Umeå kommun måste ta ett ansvar för att öka andelen anställda med invandrarbakgrund. Till exempel är det självklart för Vänsterpartiet att språk- och kulturkompetens ska vara en viktig merit vid anställning av personal inom socialtjänsten. Både bland politiker och kommunanställda måste andelen utlandsfödda bli större.

2.9 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för

- förbättrade arbetsvillkor för äldreomsorgens personal, bland annat genom ett avskaffande av de delade turerna,
- att få ett slut på vinstdrivande företag inom välfärden i Umeå. När kontrakt löper ut ska verksamheten tas över av kommunen eller icke-vinstdrivande företag. Vi sätter oss inte i ett styre som fortsätter dagens privatiseringspolitik,
- att Lagen om Valfrihet – LOV – inte tillämpas i Umeå. Hemtjänst ska inte drivas med vinstintresse,
- att stoppa alla försök till nedskärningar inom äldreomsorg, individ- och familjeomsorg,
- att samtliga verksamheter inom vård och omsorg implementerar den av kommunfullmäktige antagna jämställdhetsstrategin samt att uppdragsplanen ska genomsyras av ett genusmedvetet arbetssätt,
- att Umeå kommun i sitt budgetarbete tydligt prioriterar omsorgen om kommunens utsatta före kommunadministration, skrytbyggen och bilvägar,
- att förebyggande verksamheter mot alkohol- och drogmissbruk samordnas bättre i ett organiserat samarbete mellan polis, väktarföreningar, skattemyndighet, tull och Försäkringskassa,
- att budget- och skuldrådgivningen i kommunen förstärks med en särskild handläggare som jobbar mot dem som har minderåriga barn,
- att personalen inom vård, skola och omsorg ska få utbildning i normkritiska perspektiv och HBTQ-frågor,
- att det i kommunen tas fram en policy för kunskap och kompetens i HBTQ-frågor,
- att i Umeå kommun genomföra en studie av segregationens karaktär, omfattning, orsaker och effekter,
- att kunskap om etnicitets-, genus- och HBTQ-frågor görs till en integrerad del av skolundervisningen,

- att kompetens i HBTQ-frågor och ett normkritiskt förhållningssätt ska vara meriterande vid anställning av chefer och tjänstemän inom vård, skola och omsorg,
- att Tjejjouren och kvinnojouren får ett ökat och långsiktigt stöd, som årligen indexuppräknas, från kommunen, och garanteras ändamålsenliga och välskötta lokaler för sina verksamheter,
- att alla tjejer i årkurs 8 eller 9, som elevens val, erbjuds kurs i feministiskt självförsvar och att alla killar som är deras klasskamrater får möjligheter till att diskutera maskulinitet och machokultur,
- att Umeå kommun tillhandahåller fler bostäder för individer utsatta för våld i nära relationer, ett våld som främst drabbar kvinnor och barn,
- att Centrum mot våld utvecklas,
- att Umeå kommun ökar resurstilldelningen till Centrum mot våld med barnahus, kvinnofridsmottagning och mansmottagning,
- att kunskap om våld i nära relationer och om strategier för att undvika våld sprids i Umeå kommun,
- att språk- och kulturkompetens beaktas vid anställning inom socialtjänsten,
- att Umeå kommun avsätter resurser för en informationssatsning kring rasism, dess uttryck och konsekvenser,
- att Umeå kommun avsätter medel till projekt som avser att förbättra rasifierade människors livsvillkor och möjlighet till demokratiskt inflytande.

3. En likvärdig och jämlik skola för alla barn

3.1 En skola för alla

Kunskap är makt och en demokratisk rättighet! Alla barn har rätt till en bra förskola och skola och därför vill Vänsterpartiet lagstifta mot att ta ut vinster från skola och förskola. Resurserna ska i stället gå till mer personal och bättre kvalitet. De privata skolföretag som är seriösa och sätter verksamheten främst kan till exempel omvandla sig till bolag utan vinstintresse (SVB-bolag) och fortsätta jobba för en bra välfärd. De vars drivkraft är att plocka ut vinster får söka sig till helt andra projekt med sin jakt på vinst.

Skolan har ett viktigt kompensatoriskt uppdrag. Den ska utjämna klasskillnaderna och bryta könsstrukturer och se till att alla elevers rätt till kunskap och utbildning förverkligas. Detta förutsätter inte bara särskilt stöd till utsatta grupper utan också att bostadssegregationen kraftfullt motverkas. Vi behöver kunna gå tillbaka till den styrande principen om att elever i första hand ska gå i den skola som ligger närmast hemmet. När elever med olika bakgrund och livsåskådning möts förbättras inte enbart resultaten utan också sammanhållningen.

3.2 Hög personaltäthet med utbildad personal

Personalen måste ges bra förutsättningar för att kunna ge eleverna det stöd och den stimulans som behövs för att ta emot och söka kunskap. För att det ska vara möjligt behövs en hög personaltäthet. Det är viktigt inte minst för att alla barn ska kunna känna sig trygga.

Personalen måste också ha rätt utbildning för sitt uppdrag. För att Umeå kommun ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och för att säkra kompetensförsörjningen, är det viktigt att våra medarbetare kontinuerligt får utveckla sina kunskaper och sin kompetens och att de får ta del av relevant forskning. Vänsterpartiet anser att riktade medel ska avsättas för kontinuerlig kompetensutveckling, utbildning, fortbildning och erfarenhetsutbyte av och mellan förskolans, fritidshemmets och skolans personal.

Studie- och yrkesvägledning i grund- och gymnasieskola måste förstärkas för kunna ge inte minst elever från hem med mindre kunskaper om skola och arbetsmarknad goda möjligheter att göra väl underbyggda val.

3.3 Mindre grupper i förskolan

Inom förskolan krävs förutom hög personaltäthet att barngrupperna hålls på en rimlig nivå. Detta för att en god pedagogisk verksamhet ska vara möjlig och för barnens trygghet, trivsel och utveckling. Vänsterpartiet har de senaste mandatperioderna kraftfullt drivit frågan om att minska barngruppernas storlek i förskolan. Fortfarande, över tio år efter att kommunfullmäktige fattat beslut om femton barn i snitt per grupp, är det emellertid långt kvar till detta mål. Det är nu hög tid att agera, men vi vill inte stanna vid fullmäktiges satta mål. I ett första steg anser Vänsterpartiet att ett beslut om ett tak på max femton barn per barngrupp ska fattas och att för- och grundskolenämnden får i uppdrag att skyndsamt ta fram ett förslag för att skapa minskade barngrupper. När kommunen har uppnått max femton barn per barngrupp ska Umeå kommun verkställa Skolverkets nya riktmärken för barngruppernas

storlek. För barn mellan ett och tre år ska barngrupperna inte vara större än sex till tolv barn. För barn mellan fyra och fem år gäller enligt Skolverket en gruppstorlek på nio till femton barn.

3.4 Satsa på fritidshemmen

Fritidshemmen är en del av skolväsendet med uppdrag att stimulera barns utveckling och lärande och att erbjuda en meningsfull fritid med tid för rekreation. För barn som lever i utsatta miljöer har fritidshemmen en särskilt stor betydelse. Tillgången till den skolbarnsomsorg, som fritidshemmen erbjuder, får därför inte begränsas av vårdnadshavarnas ekonomiska förutsättningar. Fritidshemsverksamheten har under en längre tid försämrats med allt större elevgrupper, sänkt personaltäthet och brist på lämpliga lokaler. Många larmrapporter från Skolverket, Skolinspektionen och upprop från fritidspedagoger vittnar om detta. Behoven att utveckla verksamheten är särskilt stora för barn mellan 10–12 år så att de kan erbjudas en åldersadekvat fritidsverksamhet.

3.5 En stimulerande undervisning och lärmiljö i grundskolan och gymnasieskolan

Vänsterpartiet kommer att arbeta aktivt för att skapa förutsättningar för att varje elev på grundskolan och gymnasieskolan ska få tillbringa sin studietid i en miljö som präglas av alla människor lika värde, jämställdhet, solidaritet och medmännisklighet.

Eleverna ska känna trygghet och gemenskap i skolan och bli respekterad för den man är. Engagerade och kunniga lärare som uppmuntrar och ger stöd är den viktigaste faktorn för elevernas motivation för studier. Alla elever ska ha tillgång till moderna lärverktyg. De ska få lära i varierande, inspirerande och väl utrustade lärmiljöer, både inne och ute. Tillgång till välrustade bibliotek är betydelsefullt. Specialpedagogiskt stöd ska vara en väl integrerad del i undervisningen. Varje elev ska ha en engagerad mentor som följer och stöttar elevens utveckling och lärande och har kontakt med vårdnadshavarna. Eleverna ska få träffa skolsköterska och kurator vid behov. För att diskutera vägval inför framtiden är det viktigt för eleverna att få träffa en studie- och yrkesvägledare när de själva vill. Varje dag ska eleverna möta engagerade fritidslärare, fritidsledare eller skolvärdar. Eleverna på grundskolan ska kunna tillbringa sin skoltid i ett arbetslag tillsammans med elever och lärare som känner varandra väl. Arbetslaget ska ha tillgång till ett hemvise och eleverna ska få stöd och hjälp med läxläsning i skolan.

3.6 Uppvärdera skolan som arbetsplats och miljö

Vänsterpartiet anser att personalen är vår viktigaste resurs i det dagliga arbetet, för att alla barn och elever ska bli sedda och få det individuella stöd de behöver. Därför är en god arbetsmiljö med bra arbetsvillkor viktiga förutsättningar för personalen, vilket vi kommer att uppmärksamma och stötta i det politiska arbetet. Alla anställda ska ha inflytande över sin arbetssituation och vara delaktig i planering, beslutsfattande och genomförande.

Förskolan, fritidshemmen och skolan kommer att behöva rekrytera många medarbetare p.g.a pensionsavgångar och en kraftig barn- och elevutveckling. Kompetensförsörjningen tryggar vi bäst genom att erbjuda en god och stimulerande arbetsmiljö.

En bra pedagogisk verksamhet kräver även att personalen befrias från administration som inte har en tydlig koppling till det pedagogiska uppdraget och att de garanteras tid för planering och kompetensutveckling. Digitala verktyg och administrativa system ska inte försvåra utan underlätta administrationen, så att man kan ägna merparten av sitt arbete med barn och elever.

3.7 Ett resurscentrum för genus och jämställdhet

Vänsterpartiet vill att för- och grundskolenämnden tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, inrättar ett resurscentrum för genus och jämställdhet för hela utbildningsområdet, med uppgift att stödja och utveckla arbetet för jämställdhet och att motverka alla former av diskriminering. Vänsterpartiet anser att vi måste göra allt vi kan för att främja jämställdhet och att motverka och bryta destruktiva och traditionella könsmonster, maktstrukturer och alla former av trakasserier.

Ett resurscentrum ska kunna ge ett kvalificerat och långsiktigt pedagogiskt utvecklingsstöd. Vänsterpartiet såg till att förskolan Hedlunda blev en förskola med genus och jämställdhet som inriktning, förutom hållbar utveckling och Reggio Emilia-pedagogik, när den byggdes. Vänsterpartiet vill se att fler förskolor och skolor arbetar aktivt och ger personalen tid och redskap att utveckla sitt jämställdhetsarbete. Genom ett resurscentrum kan denna kunskap spridas och göras lättillgänglig inom övriga delar av förskole- och skolverksamheten i kommunen.

3.8 En musikskola för alla

En väl fungerande kommunal musikskola, med stark förankring i grundskolan, skulle betyda att alla barn oavsett bakgrund får möjlighet till musikutövande. Kulturell verksamhet är stimulerande och vänsterpartiet tycker att alla barn utan kostnad ska ges möjlighet att prova på och utveckla sin kreativitet.

Vi har sedan starten varit mycket positiva till verksamheten El Sistema som bedrivs på skolorna Ersäng, Ersdungen, Östra Ersboda och Ålidhem. El Sistema som koncept stämmer väl överens med Vänsterpartiets syn på både kulturella och sociala investeringar. Barnen spelar och sjunger mycket och ofta och utvecklas därför både musikaliskt och socialt.

3.9 Satsa på en väl fungerande elevhälsa

Alla elever har rätt till en väl fungerande och samordnad elevhälsa med skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens för sin hälsa, lärande och trygghet. Elevhälsan ska i huvudsak arbeta hälsofrämjande och förebyggande, men akuta behov tar lätt över och tiden räcker inte till. Vänsterpartiet vill därför fortsätta att utveckla HLT- teamen (Hälsa, lärande och trygghet) med

specialistkompetenser från skolans elevhälsa, socialtjänsten och landstingets primärvård och barn. Med ett förebyggande arbete kan barn och unga få hjälp och stöd i ett tidigt skede.

För att elevhälsan ska kunna vara ett riktigt bra stöd för barn och ungdomar är en god samverkan med socialtjänsten och landstinget avgörande. Därför vill vi fortsätta utveckla de samarbeten som finns i dag.

3.10 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för

- att satsningar görs för att höja personaltätheten i skola, förskola och fritidshem,
- att målet om max 15 barn per grupp i förskolan uppnås i ett första steg,
- att minska antalet barn per grupp på fritidshemmen och öka personaltätheten,
- att alla barn och elever, särskilt de med psykisk ohälsa, ska få det stöd och den hjälp de behöver så snabbt som möjligt,
- att det anställs fler speciallärare och specialpedagoger,
- att alla elever ska ha tillgång till välutrustade och bemannade skolbibliotek,
- att skolnämnderna avsätter riktade medel och tid för kompetensutveckling och för det kollegiala lärandet, så att personalen kontinuerligt får utveckla sin pedagogiska kompetens och får ta del av relevant forskning,
- att ett resurscentrum för genus och jämställdhet inrättas,
- att studie- och yrkesvägledningen ges mer resurser,
- att El Sistema permanentas som en ordinarie verksamhet inom musikskolan,
- att personalen i förskolan och skolan har kostnadsfri pedagogisk lunch,
- att musikskolan ska vara avgiftsfri för barn och unga i förskola och grundskola.

4. En meningsfull fritid

4.1 En meningsfull fritid för barn och unga

Vänsterpartiet agerar för att alla ska ha rätt till en meningsfull fritid, utformad av och för medborgarna. För att kunna genomföra detta krävs ett starkt förenings- och civilsamhälle. Att ha möjlighet till fritids- och friluftsliv har många positiva effekter: utöver de mer uppenbara, där vi får möjlighet till självförverkligande, bidrar förenings- och civilsamhället till att människor från olika bakgrunder möts, förtroende medborgare mellan ökar, och demokratin stärks. Föreningslivet är också ett reellt uttryck för organisering i närområdet.

Umeå kommun är en av Sveriges mest föreningstäta kommuner, med föreningar som engagerar en mängd människor med olika intressen, i olika åldrar. Det är viktigt att alla ges möjlighet, oavsett förutsättningar, att delta i föreningslivet. Ett transparent kommunalt aktivitetsstöd som indexuppräknas är därför en viktig stomme för att möjliggöra alla barn och ungdomars deltagande.

Jämte föreningslivet utgör fritidsgårdarna ett viktigt komplement för att ge barn och ungdomar en meningsfull fritid. Därutöver vill Vänsterpartiet utveckla de grön- och naturområden som utgör viktiga delar för friluftslivet. Vi vill använda satsningar på fritidsområdet till att jämna ut de skillnader, som beror på kön, etnicitet eller klass, som finns i samhället. Vi vill därför särskilt prioritera vissa bostadsområden i Umeå och rikta in oss på ungdomar ur utsatta grupper.

4.2 Tjejers idrottande i fokus

I tidigare mandatperioder har Vänsterpartiet arbetat för att kommunen ska ha tillgång till könsuppdelad statistik gällande deltagande i idrottsaktiviteter och utbetalning av aktivitetsstöd, samt övriga bidrag ur ett jämställdhetsperspektiv. Med hjälp av detta kan vi se att tjejers deltagande i idrotten minskar under tonåren, jämfört med killar. Barn och ungdomars deltagande i idrottsaktiviteter bygger grunden för ett aktivt och hälsosamt vuxenliv, varför kommunen måste satsa särskilt för att möjliggöra breddidrottande för särskilt tjejer, och säkerställa en mer jämställd fördelning av resurserna inom fritidsverksamheten.

4.3 Ett motionsälskande Umeå

Intresset för motion och större idrottsevenemang är stort i Umeå. Väldigt många Umeåbor motionerar i olika former. I kommunen finns många anläggningar i kommunal- och föreningsdriven regi. Vänsterpartiet står också bakom stödet till motionsspår, idrottshallar och konstgräsplaner. Dessa anläggningar är uppskattade bland många barn och ungdomar men också av många motionerande Umeåbor. Det är viktigt att fler anläggningar kan hållas öppna för drop-in och spontanidrott för barn och ungdomar.

4.4 Fritid i närområdet

De flesta tillbringar fritiden i sin närmiljö. Därför är det viktigt att det finns goda möjligheter till en aktiv fritid i bostadsområdena. Inte minst ur ett folkhälsoperspektiv är det viktigt med

ökade möjligheter till spontanidrott och annan fritidsverksamhet i närmiljön. Tillgängligheten ska vara god och det ska vara enkelt att motionera eller komma ut. För dem som behöver åka en bit för att komma till en anläggning ska vi jobba för att kollektivtrafiken förbättras. Det gäller bland annat ridsportsanläggningarna.

Det är viktigt att nya idrottsplatser byggs/anläggs i närheten till bostadsområden och att detta sker i samarbete med skolan. Det är därutöver alltid billigare, på lång sikt, för kommunen att äga och förvalta sina egna idrottsfastigheter, framför att teckna långa, dyra och ekonomiskt oansvariga kontrakt med näringslivet.

En idrottsanläggning på Tomtebo måste få en omedelbar byggstart. Antalet barn och ungdomar i de östra stadsdelarna har ökat snabbt och kommer att öka än mer under de närmaste åren. Både skolan och idrottsföreningen GUIF har redan i dag stora behov.

Fritidsgårdarna är en kommunal angelägenhet, som inte minst riktar sig till barn och ungdomar, som inte är föreningsanslutna. Den samverkan, som finns mellan fritidsgårdar, skola, socialtjänst, polis och ungdomsmottagning, är viktig.

4.5 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för

- att ersättningen i det kommunala aktivitetsstödet höjs och att det tillåts ske en årlig uppräknings,
- att fler kommunala lokaler öppnas för föreningsverksamhet och spontanidrott,
- att kollektivtrafiken förbättras till och från olika anläggningar,
- att det ges fortsatta ekonomiska förutsättningar för fritidsaktiviteter för barn och unga i kommunal eller föreningsdriven regi under loven,
- att kommunen bedriver projekt för att öka tjejers deltagande i fritidsaktiviteter under tonåren,
- att fritidsgårdarna även fortsättningsvis ska vara helt avgiftsfria,
- att det sker en omedelbar byggstart av en ny idrottsanläggning i Tomteboområdet.

5. Satsa på kulturen!

5.1 Kultur för alla

Tillgången till kultur ska inte vara beroende av klass, kön eller etnicitet. Alla ska ha tillgång till högklassig och professionellt framställd kultur men också ha möjlighet att själv få utöva olika former av kultur. Vi vill se till att fler kulturskapare ska kunna leva på sitt konstnärliga arbete.

5.2 Fri kultur

Vänsterpartiet arbetar för konstnärers rätt att uttrycka sig fritt utan censur eller repressalier från stat och myndigheter. 2011 beslutade fullmäktige att Umeå ska vara en fristadskommun för författare och andra skribenter som förföljs på grund av sitt arbete. Vänsterpartiet har fått igenom att Umeå kommun ska bredda begreppet fristad, så att det även omfattar serietecknare, bildkonstnärer, musiker och andra kulturskapare. Vi vill att Umeå ska bli en fristad för alla typer av förföljda kulturarbetare. Principen om konstnärlig frihet är en grundbult i en demokrati.

Fri kultur innebär också att kulturverksamheter och -föreningar i Umeå ges möjlighet att verka och utvecklas i kommunen. Ett starkt förenings- och civilsamhälle är viktigt för demokratin, då det ökar den mellanmännsliga tilliten och utgör en grund för invånares organisering. Under den gångna mandatperioden har många goda initiativ startats, exempelvis kulturföreningen vid de gamla lokstallarna, men flera av dessa har tyvärr behövt avslutas, efter att ha motarbetats av kommunen. I en levande stad måste medborgarinitiativ uppmuntras och stöttas, inte motverkas och slås ned.

5.3 Kommunen ska ta ansvar för kulturlivet

Vänsterpartiet vill utveckla och stödja levande kulturverksamheter för umebor i alla åldrar och i alla delar av kommunen genom ett förbättrat och utökat stöd till förenings- och fritidsverksamhet på kulturområdet. För att möjliggöra ett levande kulturliv är det viktigt att kommunen förfogar över ändamålsanpassade lokaler i centrala Umeå, därför stödjer vi inte utförsäljningar av kommunala kulturlokaler. Vi vill också utöka stödet till biblioteken.

Vi vill stödja olika kulturfestivaler och andra initiativ för att fördjupa kulturlivet och att kommunen ska se över sitt stöd till sådana arrangemang för att kunna prioritera stöd som riktar sig till ungdomar och dessutom är gratis och alkoholfria.

Vänsterpartiet vill att möjligheterna för graffitikonst och gatukonst ska stärkas, bland annat genom att kommunen återskapar en graffitivägg.

Umeås teaterliv är levande och bygger till stor del på engagemang i fria teatergrupper. Vänsterpartiet vill förstärka stödet till de lokala, fria teatergrupperna så att fler ungdomar kan nås.

Dansen är av tradition stark i kommunen. Vi anser att stödet måste utökas så att fler barn och unga, såväl pojkar som flickor, ges möjlighet att delta i dansverksamhet.

Vi stödjer det breda musikliv som finns i kommunen i form av festivaler och musikföreningar. Vi vill att fler får möjlighet att utöva sitt musikintresse. För det krävs bland annat fler replokaler för unga samt en utökad verksamhet i musikskolan. En långsiktig lösning måste också hittas för den viktiga musikscen som bedrivs av Verket.

5.4 Återuppbygg Apberget!

En stads centrum ska i första hand finnas för medborgarna, och inte för kommersen. I centrum ska det centrala vara att yttrande- och mötesfriheten ges plats och att kultur och politik fritt kan komma till uttryck. Rådhusorget måste därför åter bli till allmänhetens förfogande, och för detta har Apberget haft ett högt symbolvärde, som just en mötesplats inte styrd utifrån kommersiella behov, utan utifrån folkets. För Vänsterpartiet är det därför självklart att Apberget återställs.

5.5 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för

- att öka stödet till kulturlivet i Umeå, och att stödet årligen indexuppräknas,
- att mer resurser satsas på handikappanpassning, större tillgänglighet och barnbiblioteksverksamhet,
- att vidareutveckla stadsdelsbiblioteken och kulturcentrum för barn och unga,
- att det i Umeå ska finnas graffittiväggar,
- att Verket får en långsiktig lokallösning,
- att fler replokaler och fler fria scener för dans och musik etableras i stadsdelarna,
- att Umeå kommun aktivt använder Kvinnohistoriskt museum som en plattform för att problematisera kön och makt, identitet och historia samt kvinnors livsvillkor i nutid,
- att en återuppbyggnad av Apberget sker,
- att lokala och folkliga initiativ uppmuntras och ges stöd.

6. Trygga jobb och ett mänskligt arbetsliv

6.1 Kommunen som arbetsgivare

Vänsterpartiet har under många år arbetat för att Umeå kommun ska erbjuda högre löner och tryggare jobb. Vi har drivit igenom en lönesatsning för de med lägst lön i kommunen, vilket i praktiken har inneburit en höjning av kvinnors löner. Vi nöjer oss inte med det. Vi ställer kravet att ingen anställd inom Umeå kommun ska kunna tjäna mer än fyra gånger så mycket, som den som tjänar minst.

Vänsterpartiet har även drivit igenom att alla som arbetar inom Umeå kommun ska ha rätt till heltid, men fortfarande finns det arbete kvar för att säkerställa denna rättighet på ett sätt som inte försämrar arbetsmiljön. Vänsterpartiet har tidigare drivit igenom att ungdomar på gymnasiet erbjudits sommarjobb, vilket vi vill att kommunen ska fortsätta med. Sommarjobb för unga ger erfarenheter inför ett kommande yrkesliv och är en meningsfull aktivitet under sommarmånaderna.

Inom mansdominerade yrken är det vanligt att man får arbetskläder, men inom kvinnodominerade yrken är det långt ifrån självklart. Vänsterpartiet har tidigare sett till att kommunen betalar för förskolepersonalens arbetskläder men motsvarande åtgärder behöver införas inom andra verksamheter.

Diskriminering av människor med utländsk härkomst får inte förekomma inom Umeå kommun. Som ett led i att förhindra diskriminering vid anställningar kräver vi därför att alla arbetsansökningar ska avidentifieras.

Oegentligheter och slöseri är tyvärr inte Umeå kommun förskonat, vilket vi sett flera exempel på under den gångna mandatperioden. En Vänsterpartistisk kommun är öppen och transparent, varför Vänsterpartiet anser att en anonym visselblåsarfunktion måste införas för att ge anställda möjlighet att, utan konsekvenser, berätta om och när felaktigheter begås. Vänsterpartiet ska verka för att Umeå kommun blir en lyssnande och lärande organisation som de anställda både trivs och vill arbeta vidare i.

6.2 Jämställd arbetsmarknad

Löneskillnader mellan män och kvinnor finns i hela Sverige, och skillnaderna har ökat. Kvinnor utgör en majoritet av personalen inom den kommunala sektorn och där har vi möjlighet att höja lönerna. Vänsterpartiet vill säkerställa lika lön för lika arbete och radera löneskillnaderna mellan kvinnokodade och manskodade yrken i Umeå kommun.

Ett annat stort problem inom kvinnodominerade yrken är att alltför många inte har rätt till heltid. Fortfarande annonseras deltidsarbeten ut och en alltför många är timanställda. Vänsterpartiet kommer att fortsätta att driva frågan för att säkerställa att rätten till heltid omfattar alla som är anställda inom kommunen.

6.3 Sex timmars arbetsdag och 3-3-modellen

Inom många kommunala sektorer är sjukskrivningstalen alldeles för höga. Arbetsbelastningen och stressen är hög. Vi vet att detta främst gäller inom kvinnodominerade områden. Vårt svar på detta är krav på sänkt arbetstid och ökat inflytande på jobbet. Det kan handla om ett införande av den så kallade 3-3-modellen – en arbetstidsmodell som framgångsrikt tillämpats i över 15 år i landstinget i Västerbotten – som ökar personalens inflytande över den egna arbetstiden och kortar veckoarbetstiden till cirka 32 timmar med bibehållen lön.

Vänsterpartiet har under gångna mandatperioden i förhandlingar med regeringen försökt komma överens om ett större nationellt projekt med 6-timmars arbetsdag med bibehållen lön i landets alla kommuner och landsting men ej fått något stöd för detta. Ett antal självständiga försök har dock gjorts på flera orter runt om i Sverige, bland annat i Umeå. Vi vill genomföra lokala projekt i Umeå kommun med förkortad arbetstid inom kommunala verksamheter och, om Vänsterpartiet får starkare nationellt inflytande, förhoppningsvis genomföra detta i större skala nationellt. Det är viktigt att en sådan försöksverksamhet kan bedrivas under så lång tid att effekterna ska bli tydliga och möjliga att utvärdera. Vi vill därför att Umeå kommun genomför projekt med förkortad arbetstid på kvinnodominerade arbetsplatser, exempelvis inom äldreomsorgen.

6.4 Stopp för otrygga anställningar

Bemanningsföretag innebär en stor otrygghet för de anställda och en försvagning av fackligt inflytande. Därför kommer Vänsterpartiet att driva frågan om att kommunen inte ska använda sig av bemanningsföretag.

Den arbetsmarknadspolitiska åtgärden Fas 3 sätter människor i en fruktansvärt utsatt situation. Vänsterpartiet Göteborg har ersatt Fas 3 med kommunala arbeten med kollektivavtal och rätt till heltid. Det vill vi göra också i Umeå.

6.5 Krav vid upphandlingar

Upphandlingar av allt från mat till förskolor, omsorg, bostadsbyggande och kollektivtrafik är en otroligt viktig politisk fråga där kommunen kan göra stor skillnad. På Vänsterpartiets initiativ har Umeå blivit en *Fair Trade City*. Tyvärr är dock upphandlingskravet ofta ett kryphål som utnyttjas för en försämrade personalpolitik. Umeå kommun måste vid upphandling ställa krav på att samma personalpolitiska mål som gäller för kommunen ska gälla. Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet och de anställda ska ha kollektivavtal och meddelarskydd. Försämrade arbetstider och löner får inte bli ett konkurrensmedel för de privata entreprenörerna. Kommunen måste också ställa krav på miljömässig hållbarhet, tillgänglighetsanpassning samt jämställdhets- och mångfaldsplaner.

6.6 Vita jobb

Skatteflykt, ekonomisk brottslighet och utnyttjande av människor i en utsatt situation måste aktivt motarbetas. I Malmö används modellen ”Vita jobb”, som har tagits fram i samarbete mellan olika fackföreningar. ”Vita jobb” är ett verktyg mot svartarbete och social dumping

vid offentlig upphandling. Vänsterpartiet kommer att fortsätta driva frågan om att den används vid alla upphandlingar i Umeå kommun.

6.7 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för

- att radera löneskillnader mellan kvinnor och män i kommunen,
- att Umeå kommun alltid ger anställda rätt till heltid och deltid som möjlighet,
- att det vid offentliga upphandlingar ska krävas fullvärdiga svenska kollektivavtal och meddelarfrihet,
- att anställda och förtroendevalda vid kommunala bolag ges meddelarfrihet,
- att en visseblåsarfunktion införs i kommunen,
- att det vid offentliga upphandlingar ska krävas att personalen tas över av det företag som vinner anbudet, ett så kallat personalövertagande,
- att ingen anställd i Umeå kommun ska kunna tjäna mer än fyra gånger så mycket som den som tjänar minst,
- att det genomförs storskaliga projekt med 6-timmars arbetsdag och 3-3-modellen på flera arbetsplatser inom kommunen,
- att fler som arbetar inom kommunen får gratis arbetskläder,
- att alla arbetsansökningar till kommunen avidentifieras,
- att förbjuda användandet av bemanningsföretag inom kommunen,
- att avskaffa allmän visstidsanställning (AVA) och intermittenta anställningar som anställningsformer i Umeå kommun,
- att Umeå kommun i huvudsak ska använda sig av fasta tillsvidareanställningar med heltid som norm.

7. Ren luft, friskt vatten, grön natur

7.1 Klimatkrisen kräver strukturomvandling – inte individuella lösningar

Klimatförändringarna innebär en allvarlig och akut utmaning. Men de innebär också en historiskt unik möjlighet att bygga ett bättre och hållbart samhälle där välfärd och global rättvisa uppnås inom ramen för ekologiskt hållbara former.

Att enskilda individer köper ekologiskt och anammar ett miljösmart levnadssätt är bra, men klimatkrisen kommer inte lösas av vare sig marknaden eller genom att lägga ansvar och skuldbelägga enskilda individers konsumtionsvanor. Kapitalismens drivkraft är inte att producera för att tillfredsställa mänskliga behov, utan för att ge största möjliga vinst för ägarna. Varje effektivt omställningsprogram måste därför säkerställa att kapitalets vinstmaximering underordnas samhällets ekologiska gränser och en jämlik fördelning av resurserna för våra grundläggande behov. Genom att bygga ett samhälle utan klasskillnader skapar vi också ett hållbart samhälle. Vi vet att det krävs politisk styrning för att lösa de klimatförändringar vi har idag. Offentliga myndigheter, kommuner och landsting har starka verktyg till sitt förfogande för att driva på utvecklingen för ett klimatneutralt samhälle. Vi vill att Umeå kommun är drivande och aktivt arbetar med att ställa om till en hållbar kommun.

7.2 Minska biltrafiken

Vänsterpartiet menar att vi måste våga ställa om från biltrafik till gång-, cykel- och kollektivtrafik. Samtidigt är det politikernas ansvar att omställningen sker så smidigt som möjligt för kommuninvånarna. För att lösa detta krävs åtgärder som minskar trafiken i stället för motorvägsbyggen som ökar den. Vägnätet måste utvecklas så att det gynnar dem som väljer att åka kollektivt, går eller cyklar. Hela kommunen måste därför knytas samman med ett fungerande cykel- och gångbanenät. Miljövänliga alternativ måste krävas när skolskjutsar, färdtjänst och andra kommunala transporter upphandlas.

Under den gångna mandatperioden har vi lagt förslag på bland annat att förtroendevalda och kommunanställda som har max 5 kilometer till stadshuset eller sin kommunala arbetsplats inte ska erbjudas möjlighet till att hyra månadsparkering inom stadshusets parkeringsområde, undantaget personer med funktionsvariationer. Det här är ett av flera sätt att arbeta med att minska miljöpåverkan och förbättra luftmiljön i centrum. Där vi vet att luftkvalitén är som sämst.

7.3 Alla ska kunna resa i Umeå

En utvecklad och pålitlig kollektivtrafik är ett måste för att folk ska kunna välja bort bilen. I Umeå finns förutsättningarna för att kollektivtrafik, gång eller cykel, istället för bil ska bli det självklara alternativet för de allra flesta. Genom att göra kollektivtrafiken förmånligare, både vad gäller pris, turtäthet och bekvämlighet, har Umeå kommun lyckats få fler Umeåbor att lämna bilen hemma. Därför är det viktigt att vi de kommande åren fortsätter att bygga ut antalet linjer, förbättra turtätheten och hålla priserna på kollektivtrafiken lågt så att fler kan och vill välja de mest klimatneutrala alternativen.

Vänsterpartiet prioriterar kollektivtrafikens och cyklisternas utrymme i kommunen på bekostnad av bilisterna. Umeå ska bli en allt cykelvänligare kommun, där alla stadsdelar kan nås med cykel. För att förstärka cykelns ställning som ett självklart transportmedel har vi under mandatperioden bland annat drivit att kommunen planerar för en supercykelväg/cykelmotorväg mellan centrum och Östra station. Vår målsättning är att gång- och cykelbanenätet ska vara väl utbyggt, säkert och väl underhållet. Som en del i arbetet med att bygga en hållbar och jämlik stad där alla, inte bara de resursstarka, ska ha lika förutsättningar att röra sig i staden oavsett var man bor driver vi bland annat att kommunen strategiskt ska arbeta med exempelvis snöröjningen under vinterhalvåret. Jämställd snöröjning där man prioriterar gång och cykelbanor framför bilvägarna, samt snöröjning och underhåll vid busshållplatser för att säkerställa att alla kan resa oavsett om du arbetspendlar till jobbet, har en funktionsvariation eller reser med barnvagn. Vänsterpartiet verkar också för att ställa om från biltrafik till gång-, cykel- och kollektivtrafik för bättre folkhälsa och miljö.

En bättre kollektivtrafik gynnar också de grupper som inte har tillgång till bil och en avgiftsfri kollektivtrafik skulle vara ett ytterligare sätt att kraftfullt öka resandet, det vill säga att den enskilda inte måste betala någonting när hen kliver på bussen. Vänsterpartiet ser positivt på en nolltaxa i kollektivtrafiken, men den måste finansieras med i huvudsakligen statliga pengar för att vara möjlig. Under mandatperioden har vi, som ett första steg, drivit frågan om avgiftsfri kollektivtrafik för barn upp till 13 år. Vi vet att goda vanor sätts i tidig ålder och har därför valt att som i ett första steg satsa på avgiftsfri kollektivtrafik för unga för att öka sannolikheten att de väljer att fortsätta åka kollektivt även i vuxen ålder. Avgiftsfri kollektivtrafik för unga bidrar också till att minska de ekonomiska klyftornas effekter, när alla barn får råd och möjlighet att ta sig runt staden.

Sedan ett tag tillbaka har pendeltåg börjat rulla mellan Umeå och Vännäs, vilket är ett stort framsteg för regionen och miljön. Vänsterpartiet vill att den framgången utvidgas till att också omfatta Holmsundspendlarna.

7.4 Schyssta villkor för lokaltrafikens anställda

Sedan några år tillbaka upphandlar Umeå kommun utförare av lokaltrafiken. Vänsterpartiet är starkt emot privatisering av viktiga samhällsservice, däribland kollektivtrafiken. En konsekvens av att kollektivtrafiken idag upphandlas är att lägsta pris och företagets vinstmarginaler är överordnade busschaufförernas arbetsmiljö och arbetsvillkor, vilket också är direkt kopplat till servicenivån för resenärerna. Därför vill vi att kommunen ska ta över driften av kollektivtrafiken. Drift i egen regi, skulle jämfört med upphandlingar med långa bindningstider, möjliggöra arbetet med långsiktiga satsningar på arbetsmiljö och förbättrad kvalitet som exempelvis bemötande och tillgänglighet. Det möjliggör också att politiska beslut får större genomslag inom verksamheten samt säkerställa umebornas möjlighet till insyn, påverkan och ansvarsutkrävande. För de anställda skulle det även innebära tryggare anställningar då de inte behöver oroa sig för nya arbetsgivare när upphandlingstiden löpt ut.

Under mandatperioden har vi drivit att Umeå kommun i god tid ska planera för ett kommunalt övertagande av stadstrafiken när upphandlingsperioden löper ut 2026 och att Umeå

kommunföretag har beredskap för ett övertagande av stadstrafiken ifall det upphandlade företaget inte fullföljer nuvarande överenskommelse. Vi har också drivit att vi vill upprätta ett samråd mellan Umeå kommun, Länstrafiken och det upphandlade företaget där representanter från förarkollegiet alltid ska ingå. Ingen kollektivtrafik är bättre än de anställdas arbetsmiljö och villkor.

7.5 Vegetariskt - för djuren, klimatet och hälsan

Kött- och mejeriproduktionen står för runt 15 % av världens totala koldioxidutsläpp. En seriös och trovärdig klimatpolitik innebär att det huvudsakliga ansvaret inte läggs på enskilda individer, utan det offentliga måste ta täten. För att minska svenskarnas ohälsosamt höga köttkonsumtion bör därför kommunala restauranger ha vegetariskt som regel, inte undantag, och kommunalt anställd kökspersonal bör vidareutbildas i vegetarisk kosthållning. Vänsterpartiet fick under tidigt 10-tal igenom att en vegetarisk dag per vecka infördes i de kommunala skolorna, ett projekt vi därför vill utvidga både i omfång och omfattning.

Kommunal mat bör också i högre grad bestå av närproducerade och ekologiska produkter. Forslundagymnasiet har visat gott initiativ genom att lägga om till ekologisk produktion, andra verksamheter bör gå efter. Ekologiska produkter bör inte väljas bort av prisskäl, ett hållbart klimat måste prioriteras.

7.6 Klimatbudget

Som stad är Umeå störst i regionen och har därför ett ansvar gå före och driva klimatfrågorna. Utsläppsminskning är en central politisk målbild och därför är det nödvändigt att införa en klimatbudget tillsammans med den ekonomiska budgeten och verksamhetsplanen. En klimatbudget som innehåller utsläppstak och kraftigt minskade nivåer av fossila växthusgaser med det långsiktiga målet om att uppnå nollutsläpp, är en drivkraft för att skapa kostnadseffektivitet och en ekonomi som inte bara är ekonomiskt hållbar utan även hållbar för samhället. Genom en klimatbudget och aktivt arbete med klimatfrågorna inom alla verksamheter blir det klimatpolitiska arbetet på så sätt målstyrt, effektivt och framförallt transparent.

7.7 Kulturmarker och fågelliv

I Umeå kommun finns en mängd olika naturmiljöer till exempel det unika älvdeltat, som är en av Norrlands viktigaste våtmarker och rastlokaler för fågel. Tavelsjömassivet, också det unikt i sitt slag, erbjuder mäktiga bergsbranter med grottor och stup, stora skogar med trolska tjärnar, varierat djurliv och intressant flora. I Umeå kommun är dock endast 3,8 procent av skogsmarken skyddad i form av naturreservat eller biotopskydd. Inom Umeå kommun finns ännu inget kulturreseptat. Vänsterpartiet slår vakt om vår kustnära natur och den kulturhistoria som finns i vår närhet, exempelvis Norrbyskär och Holmön.

Holmön och Ängesön är Sveriges i särklass rikaste områden för häckande skärgårdsfågel. Av det skälet har Naturvårdsverket konstaterat att det är mycket olämpligt att bygga en

vindkraftspark där. Det finns många områden i kommunen som är betydligt mer lämpade för vindkraft.

7.8 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för

- att turtätheten och linjestreckningarna i kollektivtrafiken byggs ut och förstärks,
- att lokaltrafiken genomför försök med avgiftsfri kollektivtrafik,
- att kommunen återtar lokaltrafiken i egen regi för att förtydliga ansvaret och förbättra arbetsmiljön,
- att hela Umeå stads bussflotta ställs om till eldrift,
- att pendeltåg inrättas längs sträckan Holmsund-Umeå,
- att Umeå kommun gör årliga kommunala klimatbudgetar som ett verktyg för att minska utsläppen av klimatgasutsläppen,
- att cykel- och gångtrafiknätet byggs ut och underhålls i fler kommundelar,
- att Umeå kommun inför jämställd snöröjning,
- att värna skyddsvärda natur- och kulturområden,
- att det införs vegetariska dagar, likt den i skolan, i fler av kommunens verksamheter.

8. Rätten till ett eget hem

8.1 Vi bygger bort bostadsbristen

Bostadsbristen i Umeå är stor och kön lång. Det behöver byggas betydligt fler bostäder i Umeå. För oss är bostaden en social rättighet och bostadspolitiken är en del av välfärden. Det viktigaste är att vi driver på att det byggs hyresrätter som folk har råd att bo i. Det kommunalt ägda AB Bostaden behöver bygga fler lägenheter för att säkerställa ett bra boende för alla. Därför vill vi att Bostaden i snitt ska bygga minst 250 nya hyreslägenheter per år. Bostadsbristen i Umeå är idag cirka 1000 bostäder, men för att klara befolkningsökningen krävs att det årligen byggs ytterligare minst 600 bostäder. Därför kommer Vänsterpartiet att driva kravet på att bygga bort detta underskott. Med nuvarande bostadsbrist och befolkningsutvecklingen innebär det att kommunen omedelbart behöver planera för minst 4000 nya bostäder. Vilket kräver en kraftig ökad framtagning av nya detaljplaner för bostäder, men också att mängden byggklar mark ökar kraftigt

Under alliansregeringens styre överlät de i princip bostadspolitiken till privata aktörer genom att hävda att ”marknaden ska fixa bostadsfrågan”. Samtidigt har den nuvarande regeringen med Socialdemokraterna och Miljöpartiet inte heller på allvar försökt lösa bostadsbristen. Att staten därutöver via länsstyrelserna ställer olika krav i olika delar av landet försvårar byggandet av fler bostäder i exempelvis Umeå. Till detta ska läggas att det är ett litet fåtal stora företag i byggbranschen som dominerar marknaden. Den tidigare högerregeringens ensidiga gynnande av privatägda bostäder innebär att hyresrätten diskrimineras. Vilket även har fortsatt under den nuvarande regeringen. Vi vill att dagens skatteskillnader mellan olika boendeformer avskaffas.

I Umeå vill vi fortsätta arbeta för att släppa in fler små och lokala byggbolag också för att minska beroendet av de få stora bolag som idag dominerar marknaden. Vi vill därtill öka den gemensamma och demokratiska makten över byggandet genom att göra det möjligt att starta ett kommunalt ägt byggföretag, eller möjliggöra byggande i AB Bostadens egen regi.

Ifrågasättandet och motarbetandet av den utförsäljning av AB Bostadens bestånd som skedde 2017 var en av mandatperiodens starkaste insatser av Vänsterpartiet. Vårt motstånd mot att sälja ut allmännyttans bostäder är principiellt och kommer fortsatt att vara starkt. Utförsäljningar löser inte bostadsbristen, utan medför stora risker för till exempel ökad segregation och högre hyror, samt minskar möjligheterna för AB Bostaden att bygga nya hyreslägenheter. Andra kommuner som genomfört stora utförsäljningar av allmännyttans bestånd har ofta också drabbats av oseriösa köpare som inte genomfört tillräckligt underhåll av fastigheterna. En annan form av exploatering i form av lyxrenoveringar och kraftigt höjda hyror kan också locka riskkapitalister. Umeå ska vara en tillgänglig stad där ingen vräks från sin lägenhet utan att en alternativ bostad är ordnad, där våra barn kan växa upp och känna en trygghet i sin bostad, där hemlöshet bekämpas genom att bygga bort bostadsbristen och där fler platser på stödboenden garanteras.

8.2 Hyror, hyresnivåer och underhåll

Det effektivaste sättet att pressa ner kommande hyresökningar är att det byggs mycket bostäder så att underskottet försvinner. Byggs underskottet bort skapas det en möjlighet att välja bort dyra bostäder och för hyresgäster att ställa större krav.

Genom AB Bostaden kan vi utnyttja de möjligheter som finns att hålla ner hyreshöjningar och få till stånd hyressänkningar i den mån det är möjligt både för kommunalt och privat ägda bostäder. Särskilt viktigt är detta vid upprustningen av miljonprogrammets fastigheter där kostnaderna för bristande underhåll inte får vältras över på de som bor där nu. Vid renoveringar i allmännyttan ska onödiga standardhöjningar i det längsta undvikas. Bilägarna i allmännyttan ska betala sina egna kostnader för bilparkering och deras parkeringsplatser ska alltså inte subventioneras av allas hyror.

Vi vill genom att ställa krav vid markfördelning genomföra projekt där den kommande hyresnivån ingår som ett centralt kriterium vid beslut om vilket företag som ska få bebygga marken. Detta för att försöka pressa ner hyresnivåerna vid nybyggnationer och visa att det går att pressa ner kostnader om viljan finns. Detta ska inte leda till sämre kvalitet i boendet eller att tillgänglighetskrav åsidosätts.

En stor del av dagens hyresskillnader mellan hyresrätter och andra boendeformer beror på den högerpolitik i frågan som först av de senaste regeringarna. Vi delar Hyresgästföreningens linje att den så kallade ”hyresskatten” ska avskaffas; en ”hyresskatt” som innebär att en nybyggd trea som är hyresrätt kostar cirka 2 000 kronor i månaden mer än en privatägd lägenhet av samma storlek. För att ändra detta krävs en ny bostadspolitik där bostaden ses som en social rättighet.

8.3 Höj standarden på studentbostäderna

Idag finns skillnader inom AB Bostaden mellan lägenheter och korridorsboende för studenter när det gäller renovering. Denna skillnad har lett till dagens dåliga underhåll av studentkorridorer. För lägenheter inom allmännyttan avsätts varje år pengar till renoveringar som tapetsering och golvbyte. Vi vill att ett likvärdigt system med avsättningar till renoveringar införs för studentboendet för att komma tillrätta med dagens bristande underhåll av dessa.

8.4 Förändra bostadskösystemet

Förbättrade förbindelser har skapat större möjligheter för människor att bo i Umeå och arbeta i grannkommunerna och vice versa. Därför vill vi utveckla AB Bostadens bostadskö så att det kan skapas en gemensam bostadskö för de allmännyttiga bostadsföretagen i Umeåregionen. I ett sådant kösystem bör även privata hyresvärdar ha möjlighet att delta.

8.5 Kollektivkontrakt och kollektivhus

Kollektivboende är en boendeform som vi ser positivt på. Idag finns inte möjligheter för kollektivboende att teckna gemensamma hyreskontrakt där alla som bor i lägenheten står på

kontraktet, vilket leder till osäkerhet för de som bor kollektivt. Därför vill vi att möjligheten för kollektivkontrakt införs hos AB Bostaden.

Vi vill att AB Bostaden ska bygga kollektivhus, gärna i samarbete med intresserade Umeåbor. Intresset för olika former av bo-gemenskap ökar och en större mångfald av boendeformer behövs i Umeå.

8.6 En blandad stad

En blandad stad är en bättre stad för alla. Det innebär en blandning av bostäder, verksamheter och service, blandade upplåtelseformer samt att nya och äldre byggnader får stå vägg i vägg. Detta gör att vi ser positivt på förtätningar i befintlig bebyggelse. Generellt måste exploateringsgraden vid nybyggnation öka för att bereda plats för fler bostäder. Detta är frågor som Vänsterpartiet framgångsrikt har drivit under lång tid och som vi kommer att fortsätta driva.

En socialt snedvriden uppdelning av olika områden i Umeå har vuxit fram de senaste åren. Vi vill bryta den trenden genom att använda allmännyttan, kommunens markägande och det kommunala planmonopolet, som verktyg för att bygga på ett sätt som aktivt motverkar segregation och befrämjar jämlikhet.

Hyresrätter med rimliga hyror ska finnas i alla delar av staden, även i de traditionellt villatäta stadsdelarna. Nybebyggelse ska framförallt tillskapas i anslutning till befintlig bebyggelse och längs etablerade kollektivtrafikstråk. Vi ska utnyttja våra möjligheter till styrning speciellt genom markanvisning för att gynna miljöåtgärder och att olika boendeformer blandas inom samma område.

8.7 En växande stad

Vänsterpartiet står för en stadsutveckling som sätter människors behov och välmående i centrum. I Umeå har vi medverkat till kollektivtrafiksåtgärder och blandade bostadsformer för att motverka segregation. Vi har aktivt motarbetat planerad exploatering av befintliga parker och naturområden, exempelvis Gamla/Stadslidens naturområde och området runt Nydalasjön.

Umeå är en stad som växer. Vår utgångspunkt är att alla som vill bo i Umeå ska ges möjlighet till ett bra boende. Dialoger och medborgarinflytande ska vara ett självklart verktyg då staden växer. Bostadsbyggande och stadsplanering ska utgå från umeåbornas behov och inte från de stora kapitalstarka intressenas krav. När Vänsterpartiet bygger staden hotas inte heller byggnadsarbetarnas hälsa eller trygghet.

Umeå ska inte tävla med andra storstäder genom att bygga multiarenor och andra skrytbyggen. Vi ska i stället utmärka oss genom att bygga bort bostadsbristen, bekämpa arbetslösheten och bygga den bästa offentliga servicen i landet. Det offentliga rummet ska innehålla platser där alla känner sig välkomna och där man kan vistas utan att behöva konsumera. Otrygga och otillgängliga platser ska rustas upp och rörelsefriheten stärkas för människor med funktionsnedsättning. För att skapa likvärdiga rättigheter i det offentliga

rummet krävs att det i all stadsplanering finns en tydlig konsekvensbeskrivning ur ett barn, genus- och tillgänglighetsperspektiv. En levande miljö med balans mellan bostäder, affärer, arbetsplatser och service skapar en stad med betydligt större trivsel och trygghet än vad enbart övervakningssystem och fler poliser kan åstadkomma. Ett sådant stadsrum gör även att behovet av resor minskar och trycket på miljön minskar.

Grönområden ska värnas och omsorgen om miljön ska genomsyra allt när vi bygger staden. Bristen på långsiktig planering för exempelvis förskolor har inneburit att den styrande majoriteten beslutat att uppföra byggnader i områden som är planerade som park, vilket vi aktivt arbetar emot. När Umeå förtätas är det viktigt att planerad parkmark inte försvinner. Även kulturhistoriskt värdefulla miljöer och byggnader ska skyddas. För att kunna fortsätta styra samhällsplaneringen demokratiskt är det ytterst viktigt att kommunen äger mark.

Vänsterpartiet är bland Umeås partier den mest ihärdiga försvararen av det kommunala markinnehavet och att kommunen strategiskt också kontinuerligt köper ny mark. Fram till 2016 hade kommunen principen att de inkomster kommunen fick för att fördela eller sälja mark till bostadsbyggande skulle återinvesteras i inköp av ny mark. En princip som lett till att markreserven långsiktigt fyllts på, en hållbar och ansvarsfull politik som Vänsterpartiet vill återinföra. Det är enbart via det kommunala markinnehavet som kommunen kan ställa krav på att det exempelvis ska byggas hyreslägenheter.

8.8 Satsa på Ålidhem

Ålidhem är Umeås största stadsdel. Många studenter och unga bor där men även barnfamiljer och pensionärer. För att människor ska kunna bo kvar krävs det mer blandade boendeformer, t.ex. fler stadsradhus. Det skulle göra att barnfamiljer som vill flytta från lägenhet till hus skulle kunna bo kvar i stadsdelen. Möjligheterna till förtätning av stadsdelen är stora eftersom det går att minska antalet parkeringsplatser. Behovet av bättre möjligheter till rekreation i Ålidhem är stort och därför föreslår vi att park och naturområdena i stadsdelen kraftfullt förbättras, speciellt runt Ålidhems centrum. Ålidhems centrum behöver därtill rustas upp och göras mer attraktivt både som mötesplats och som affärs- och serviceområde.

8.9 Bygg bostäder på Ersboda

Ersboda har stora möjligheter att utvecklas så att området knyts ihop bättre och att flera bostäder byggs. Det behövs flera olika boendeformer för att svara mot olika behov. Köpcentret har inneburit utmaningar genom att det lett till ökad biltrafik. Under mandatperioden har Vänsterpartiet har föreslagit att motverka detta, exempelvis genom en utökad kollektivtrafik. Flera åtgärder behövs och vi vill därför att en fördjupad översiktsplan/områdesplan tas fram för Ersboda, som möjliggör att fler bostäder byggs, att gång-, cykel- och kollektivtrafik ökar och att bostadsbyggande i anknytning till handelsområdet kan ske.

8.10 Vi utvecklar och bygger ihop Teg

Teg har länge varit uppdelat genom den barriär som den gamla E4-sträckningen utgör. Vi vill bygga ihop och knyta samman området genom att arbeta för att smalna av det nuvarande trafiksystemet (den gamla E4:an) för att minska biltrafiken och användningen av vägen som genomfartsled. Detta skulle kunna medföra en bättre luftkvalitet och att fler bostäder och verksamhetslokaler skulle kunna byggas på den mark som idag tas i anspråk av trafiksystemet. På detta område skulle ett hopbyggt centrum för Teg med ett nytt grönområde eller en park kunna vara en del av förnyelsen. Vi vill också säkerställa att det nuvarande grönområdet vid älven öster om Kyrkbron utvecklas och bevaras. När bebyggelsen utökas är det viktigt, även för områden på andra sidan älven, som Öbackaområdet, att grönområden behålls och utvecklas.

8.11 Policy för verksamhetsmark, långsiktig markplanering och översiktsplaner

Idag finns det en policy för hur mark ska fördelas för bostäder, men inte för industri och kontor. För att säkerställa att fördelningen i fortsättningen sker rättssäkert och transparent behövs en kommunal policy för fördelning av verksamhetsmark. I dag finns det inga principer kring detta, vilket gjort att större fastighetsägare orättvist gynnas.

Kommunen har planmonopol och användningen av mark kan regleras på olika sätt. Under den kommande mandatperioden vill Vänsterpartiet därför prioritera att nya fördjupade översiktsplaner/verksamhetsplaner tas fram för de områden som kan ge flest nya bostäder och som skapar förutsättningar för fler arbetsplatser. Områden som vi i dagsläget ser som viktigast för bostadsplanering är I-20-området nedanför norra länken, Ålidhem och Ersboda. Vi vill därför också se att militärens verksamhet på I-20-området flyttas för att möjliggöra bostadsbyggande. Då dessutom den största delen av detta område idag ägs av kommunen är en gemensam kommunal styrning och planering av vad som ska byggas möjlig.

8.12 Livskvalitet i närområdet

När nya bostadsområden skapas är det viktigt att behålla eller möjliggöra grönytor. Genom att utveckla grönområden skapas bostadsnära mötesplatser och områden för spontanidrott som är en viktig del av friskvården. Grönytor i närområdet stimulerar till en mer aktiv fritid och höjd livskvalitet. Vänsterpartiet har verkat för att öka antalet gröna ytor i Umeå och vi är det enda partiet som driver att älvsområdet mellan broarna på Teg sidan ska säkerställas med en strandpromenad.

8.13 Under 2018-2022 ska Vänsterpartiet verka för

- att bostadsbristen byggs bort,
- att minst 4000 bostäder planläggs omedelbart,
- att AB Bostaden i snitt bygger minst 250 nya hyreslägenheter per år,
- bryta ett litet fåtal stora byggföretags dominans inom branschen genom att säkerställa möjlighet för fler små och lokala aktörer att få bygga på kommunens mark,

- undersöka om det är möjligt att skapa ett kommunalt eller offentligt byggföretag, eller möjliggöra byggande i AB Bostadens egen regi,
- genom den kommunala markfördelningen genomföra projekt där rimliga hyresnivåer väger tungt för vem som får bebygga marken,
- Arbeta för att fördjupade översiktsplaner/områdesplaner antas för områden som kan ge störst mängd nya bostäder och som skapar förutsättningar för fler arbetsplatser,
- Säkerställa en långsiktig kommunal markreserv för bostadsbyggande och arbetsplatser.

9. Avslutning och prioriteringar

I detta program har vi beskrivit den politik Vänsterpartiet vill bedriva i och för Umeå under den kommande mandatperioden. Huruvida detta kan förverkligas beror framför allt på

- **Hur stort stöd Vänsterpartiet får i kommunalvalet**
Vänsterpartiet är den enda garanten för att satsningar på välfärden går före centrumsatsningar, skrytprojekt, multiarenor och bredare vägar.
- **Vänsterpartiets inflytande i riksdagen**
Kommunernas möjligheter att bedriva offensiv vänsterpolitik försvagas med en mitten-/högerregering, som sätter skattesänkningar före välfärdens finansiering.
- **Utomparlamentariskt stöd**
För att åstadkomma förändringar i samhället behöver människor gå samman, organisera sig omkring sina krav och agera för att få kraven uppfyllda.

Den gångna mandatperioden visar att det gör skillnad om Vänsterpartiet får styra eller inte. Trots att en det fanns en röd-grön majoritet efter valet 2014 valde Socialdemokraterna att samarbeta med Miljöpartiet och Allianspartierna, vilket har lämnat Vänsterpartiet som det enda oppositionspartiet. Socialdemokraterna och Miljöpartiet har inte gett välfärdsnämnderna tillräckliga resurser, samtidigt som löneökningar och befolkningsförändringar inte har kompensats fullt ut. Det har lett till att personalen fått sämre arbetsmiljö och att välfärden har urholkats.

Vänsterpartiet är det enda partiet som tar höjd för befolkningsförändringar och samtidigt satsar på att utveckla välfärden. Vänsterpartiet är det enda partiet som på allvar driver en politik som minskar ojämlikheterna i Umeå kommun. Vänsterpartiet är det enda partiet som vill bygga ett samhälle för alla, inte bara för de rika. Därför kommer våra prioriteringar under den kommande mandatperioden att vara:

- **Om Vänsterpartiet ska ingå ett politiskt samarbete efter valet kräver vi ett stopp för vinstdrivande företag inom offentlig sektor.**
- **Säkerställda välfärdssatsningar och ökade resurser till barn, unga och äldre.**
- **Ett slut på utförsäljningarna från AB Bostaden - allmännyttans lägenheter ska behållas.**
- **Att eventuella överskott avsätts till sociala investeringar för att utjämna skillnader och ge en möjlighet till ett bättre liv för dem som behöver det mest.**

För att bygga ett demokratiskt och jämlikt samhälle, där människors behov ställs framför kapitalets intressen, behöver fler organisera sig i Vänsterpartiet. Endast gemensamt kan vi erövra morgondagen.